Uj folyam. 1871. 35. szám. Nyiregyháza, deczember 3.

NYIRI KÖZLÖNY.

Társadalmi és ismeretterjesztő hetilap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal
hova a lapot érdekló mindenféle küldemények intézendők:
Nagy-Orosi-utcza 993. szám.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak:
helyben házhoz hordva vagy postai szétküldéssel!

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 „
Évnegyedenkint	1 „

Hirdetések díja:
Minden 5 hasábos petit-sor vagy ennek térfoglalata egyszeri hirdetésért 5 kr., többszöri hirdetésért 4 kr. minden beigtatásnál. — Bélyegdij minden igtatásért külön 30 ujkr.
Nyilttérben minden háromhasábos garmond-sor 20 ujkr.

Nehány őszinte szó

a város képviselete által megszavazott 800 ezer frt kölcsön tárgyában.

Nyiregyháza város képviselete f. évi november 7-én elhatározta, hogy ugy a jelenleg már épitkezés alatt álló városházának, — mely egyszersmind a szervezendő királyi törvényszék helyiségeül szolgáland, — valamint a jövő évben mellőzhetlenül felépitendő, s a helyi kivánalmaknak megfelelő vendégfogadó felépitésére szükséglendő kiadásoknak, de ezenkivül, még a város jelenlegi összes tartozásának lerovására megfelelő fedezetül, annyi összegből álló kölcsönt vegyen fel, hogy összpontositva, minden eddigi tartozását leróvhassa, s egyes hitelezőnek többé ne tartozzék, annálfogva 800,000 frtnyi kölcsönvételt talált szükségesnek, mely intézkedést, városunk fokonkinti emelkedéséhez mérve elodázhatlannak találta.

Hogy tehát a városi képviseletnek ezen intézkedése városunk minden egyes lakosa előtt felfoghatóvá tétessék, többen szükségesnek láttuk, ezen városunk pénztárára háramlandó előnyök létesitésére szolgálandó üdvös eljárásnak indokait megnyugtatásul kimutatni.

A fentebbi kölcsön felvételét tárgyazó képviseleti határozat keletkezését mindenek előtt azon mellőzhetlen körülmény idézte elő, hogy városunk nagymérvü haladást tanusitó helyzete, az épülő városházra forditandó jelentekeny költekezésén kivül, a már határozatba ment, s még a jövő tavaszon felépitendő nagyvendégfogadó előállitására is, nagyobbszerü összeget igényel rendelkezésül birhatni; egyszersmind égető szükségként nehezül a városra azon elodázhatlan kötelesség is, hogy a már nagy költséggel elkészittetett terv szerént a város csatornázását megkezdhesse s minél nagyobb mérvben folytathassa, nemkülönben legalább a főutczákon a kövezést is mielőbb végrehajtathassa; végül főslyt fektetett a képviselet a kölcsön megszerzése tekintetében azon köztudomásu körülményre, hogy miután a város ez idő szerént több egyeseknek jelentékeny összegekkel tartozik, s a jelen viszonyoknál fogva ki van téve azon kedvezőtlen helyzetnek, hogy ilynemü tartozásai után nem csak a kamatláb emeltetik, de egyszersmind a tőkék is, — minthogy azok az illető hitelezők részéről előnyösebben elhelyezhetők, — felmondatnak, mire már eddig is van eset.

Miután pedig a királyi törvényszék, s azzal együtt a telekkönyvi hatóság is helyben lészen elhelyezve, mely körülmény minden egyes lakosnak nagy érdekében fekszik, mert a vagyonbeli adás-vevés átirásánál járó költség tekintetében, a kiadások nagyba kevesednek, s ugy a törvényszék mint a telekkönyvi hivatalnak keblünkbeni működése a nagyobb közlekedés következtében, mindennap számos vidékiek látogatását előidézendi, mi pedig maga után vonja az élelmi czikkeknek nagyobb fogyasztását, annálfogva a helybeli termelőknek anyagi jólétét nagyban elősegitendi, de leginkább a központositott concurrentia következtében az iparczikkeknek nagyobb tökéletesithetése mellett, helybeli iparosainknak a nagyobb városi iparosokkal versenyezhetését előmozditandja, igy a törvényszék és telekkönyvezés városunk minden egyes lakosaira, kedvező kihatással biró előnyöket idézend elő, — nemde méltányos-e, hogy az igazságügy kezelésére alkalmas helyiségeket a személyzet kényelmeül, ugy városunk diszére is szolgáló épületet állitson fel a város?! már pedig ily nagyobbmérvü épitkezések, s az előljegyzett elodázhatlan kiadások nem telhetnek ki a város évi rendszeres jövedelmeiből.

Ha pedig már a kir. törvényszék s telekkönyvezés városunkban lesz, a mindennap itten megfordulandó, számtalan ügyes-bajos dolgaikban berándulandó ügyfeleknek elhelyezése s ellátása tekintetéből, nemde elodázhatlan szüksége áll elő egy nagyobbszerü vendéglő felépittetésének? mely épület a helyi kivánalmaknak megfelelő berendezéssel, annálfogva csakis nagyobbszerü költséggel lehet előállitható, igy a két épület előállitásának fedezésére legalább 350 ezer forint nem tulságos számitás; — mivel pedig városunknak még a két rendbeli megváltásból, nemkülönben 5444 hold pusztai birtok megszerzéséből, majdnem 300 ezer frtra menő régi tartozásai vannak, a czélból, — hogy városunk hatósága megkiméltessék jelenlegi mostoha, s gyakran lealázó állapotjától, miszerént hol 10- hol 20- vagy 30-ezres hitelezők, egyenkint majd ma, majd holnap tőkéiket felmondva, kénytelen legyen gyakori uj kölcsönöket, és sokszor nagy kamatok mellett felvenni; bizonyosan tanácsosabb és czélszerübb a városnak összes tartozását egy helyen, s igy egy hitelező intézetnél összpontositani, még pedig oly hitelezőnél, ahol a kölcsön hosszabb idő alatt ugyan, de évi törlesztéssel leróvható lészen, mert bárkit saját utánszámitása meggyőzhet arról, — hogy habár csak 6 kamatláb fizetéssel járó tőke, de ha a tőke mint jelenleg városunk által 30—40—50 év mulva fizettetik le, háromszor annyiba kerül, mint ha törlesztés m[illegible] tehette volna a lerovást sokkal kevesebb idő alatt, igy például 100 ezer forintnak a magyar földhitelintézetnél 34½ évre haladó kölcsönnél, ahol a kamat s törlesztési járulék csak 6¾ száztóli, 71,125 forinttal kevesebb a kiadás, mint habár csak 6 száztóli kamat mellett, de a 34½ év elteltével a tőkének egészbeni lefizetése esetében.

Ily tagadhatatlanul való, és számitással is bebizonyitható tényállás tekintetbevétele mellett, tartotta szükségesnek a városi képviselet a 800 ezer frtnak kölcsönvételét elhatározni, s azáltal az eddigi hátrányos tőke lerovási módokat mindenkorra beszüntetni, valamint csakis ily pénzügyi kezeléssel hitte a képviseleti többség ugy a pázsiti, mint pusztabeli birtokának, a közönség részére való megtartásával, az unokáknak állandó évi jövedelmi forrást nyitva hagyni, annálinkább pedig, mert a pázsit és puszta, rendezendő évi jövedelme elégséges leend, mind a 800 ezer frt után járuló évi törlesztés és kamatbeli járulékot folytonosan fedezhetni, továbbá az épités alatt álló városháza, valamint az épitendő nagyobbszerü vendégfogadó, nemkülönben a város kiburboltatása jelentékeny beruházást képezend, mennyiben egyrészről azokkal a város vagyonbeli értéke nagymérvben növekszik, másrészről pedig, ugy a városház alatt épülendő 16 bolt, mint egy jól berendezett vendégfogadó, az azokba ruházott tőkeösszegeknek kamatját igen nagy részben fedezendik, hasonlóul a város által létesitendő kövezet, a megnyerendő vámszedéssel a városnak jövedelmezni fog.

Ezekből átláthatja minden, a város érdekét és felvirágzását szivén hordozó polgár, ha elfogulatlan, és részrehajlás nélkül, — menten magán vagy pártérdektől, — komolyan kiván itélmi, hogy a város képviseletének, a körülmények ily helyzetében, nem lehetett más teendője, mint az, hogy a városnak mind anyagi, mind szellemi felvirágzása tekintetéből a 800 ezer frt kölcsönvételét megszavazza.

Többen.

A fegyelem kezelése a keresztény népnevelés legelső stadiumától egész a jelenkorig.

Mutatvány alulirottnak „Egy szó az iskolai testi büntetések ellen“ czimü munkajából.

(Vége.)

De boru után derül az ég, s vihar után tisztul a lég. Ez természeti rend, mely itt a szellemi téren sem jelentkezhetik másképp. A gyermekvilágra, általán az egész korra nyomasztólag nehezülő sötét szerzetesi világnézet éjjelét, végre is a legszebb verőfényes nappal váltotta fel. A lovagiság volt az, mely a maga fényes napként ragyogó fellengős szellemével, a sötét világnézetszülte agyrémeket tovaüzé.

A földet nem tekinté már a lovag siralomvölgynek, sőt ugy találá, hogy a mennyein kivül még földi boldogság is létezik és azért inkább gyakorlá a zárdai hét szabadmüvészetnek megfelelő u. n. „hét nobel passiokat“, a minő a lovaglás, uszás, nyilazás, vivás, vadászat, sakkozás és verselés.*)

A nőt, kit a szerzetesség az üdv egyik akadályának tart és megvetve kerül, a lovag hódolólag felkeresi s társalgásának kedélynemesitő befolyást tulajdonit; a miért is a leendő lovagok 12 éves korukig egy-egy magas lelkü urnő közelében u. n. udvari iskolákban neveltetnek.

A test szépségét, mit a szerzetesség Isten előtti bünnek tart, nem gyülöli, nem sanyargatja, de szereti s azon van, hogy a leendő lovag lelki és testi összes tehetségeinek, erejének teljes önérzetével, öntudatával birjon.

Ezen és ehez hasonló nézetek, elvek nem voltak befolyás nélkül a nevelésre, különösen a fegyelem kezelésére nézve. Valóban enyhén, különösen a legutóbbi ok miatt, a lovagi önérzetnek teljes kifejlődése tekintetéből oly enyhén és oly választékosan kezeltetett a fegyelem, hogy azon arczulütés is, melyben a fiu 12 éves korában apróddá avatása alkalmával részesittetett s mely eredetileg minden testi fenyiték alóli felszabaditását jelképezte, utóbb valójában alig értelmezhető és eredetére alig visszavihető puszta szertartássá lőn.

És ha ezen nevelési, fegyelmi rendszernek hatását vizsgáljuk; ugy az ok és okozat közti természetes viszonyt ismét, mégpedig a legfényesebben igazolva látjuk.

Tanuskodik e mellett az e korban uralkodó magas röptü fellengős szellem, mely részint az e korbeli költészetben, részint s különösen a müvészet egynémely ágaiban, a festészet és építészet felülmulhatatlan, meghőzelithetlen remekeiben jelentkezik.

*) Petrus Alphonsus: Probitates hae sunt: equitare, natare, sagittare, cestibus certare, aucupare, scacis ludere, versificare.

A lovagiság hanyatlásával a polgáriság volt az, mely — amannak sokszor regényes és kalandos, de minden alakban fellengős nézete mellett nagyon mindennapiasan hangzó „ora et labora“ jelszavával és az ipar, kereskedelem, művészet, tudomány minden ágaira, általán a társadalmi élet mindan viszonyaira kiható czéhrendszerével, — a korszellem átalakulására a legnagyobb befolyást gyakorolta.

Ezen czéhrendszernek jellegét viselte az iskola is.

A rector — mint akkor a tanitót nevezték — mesternek; a segédek, legényeknek; a növendékek inasoknak tekintettek.

A rektort a városi hatóság rendesen egy évre szerzödésileg fogadá fel; a legényeket — segédeket — pedig minden idegen befolyás nélkül a tanitó.

Letelvén az év, a tanitó legényeivel csekély holmijokat hátukra véve, vándorló legényekként tova, más városba mentek alkalmazást keresni. Vándorutjában nagy számmal kisérék a tanitót tanitványai is, kik a vidékeken melyeken áthaladtak, mindenféle furfangos és hamis csinyeket követvén el, azoknak végre valódi csapásai lönek ugyannyira, hogy egyrészről a hatóságok figyelmét és haragját is magukra vonták; másrészről pedig a népnél, egy ördögi mesterséget üzölény, a „garabonczás diák“ eszméjének adtak lételet.

Ily sikamlós lévén a tanitói pálya, igen természetes, hogy többnyire csak igen kétes jellemü emberek kicsapott clericusok és egyetemi tanulók s egyéb vig életre hajlandó kalandorok választa azt életpályaúl. Ezek kezében pedig a fegyelem valódi hóhéri kegyetlenséggé fajult

Különösen — mint Gräfe mondja — e korban a szláv eredetü nemzetek mellett a németek tüntek ki a testibüntetések alkalmazása iránti előszeretetben. A min pedig épen nem csodálkozhatunk, ha meggondoljuk, hogy a fegyelem tekintetében, a legkedvesebb e korbeli népies olvasmany a „schwabenspiegel“ sem a leghumanusabb elveknek hódol.

Hogy mennyire mentek, különösen a német középkori tanitók a fegyelemnek esztelen és kegyetlen kezelésében, kitünik abból, hogy maga Luther is, kit kedély gyengeséggel és érzékenykedéssel ugyan senki sem vádolhat, s ki a vesszö használatát annak módja szerint maga is megengedi*) — a durva bánásmódot megsokalta már s a maga nyilt, öszinte, erötelljes modorában a következőkre fakad ki: A tanitók egész németországban minden időben goromba sz—k és otrombák voltak, kik kiáltozásukkal, ütés, vágásaikkal csak a tanitvány gyöngéd kedélyét roncsolták el. Én is egy délelött tizenötször verettem meg, szülöim is igen szigoruan tartottak. Anyám egy izben egy csekély dió miatt annyira megvert, hogy a vér azonnal elboritott és szigoruságok, melyet velem éreztettek, okozá, hogy később zárdába mentem és szerzetessé levék.“

A reformatioval számos szabadelvü és humanus elvek emelkedtek, érvényre, s reményleni lehetett, hogy a fegyelmi brutalismus is egy szelidebb és humanusabb nézetnek ad helyet.

E téren azonban nem történt semmi változás, söt ugy látszott, hogy a tanitók furfangossága és találékonysága a barbarismus fertőjét végkép kiweriti.

Voltak ugyan már ekkor is a humanismusnak szórványosan egyes u. n. latin iskolái, aminö p. o. a Trotzendorf és a hazánk tanügyére is nagy befolyással volt Sturm-féle goldbergi intézet, melyekben a pálcza ha végkép nem is törültetett el, de legalább a kevésbé félelmes „vesszö“ alakjában jelentkezett. A nagy többség azonban feltartózhatlanul, söt a kor durvasága által bátoritva fáradhatlanul haladott mindig tovább, egész a szélsőségig, a végletig, a brutalismus kopár és csak mérges növényeket termö mezején.

Így a nordhauseni iskolai törvény 4-dik pontja meghagyja, hogy a tanitók ne játékszerül használják kezökben a vesszöt, hanem azzal a gonoszt büntessék. A baseli, öhringiai stb. pedig csak az ökölleli pofozást, fülnélfogva való felemelést, döfölödzést, hajtépást tiltja. De legjobban jellemzi a 16-odik század fegyelmi durvaságát a „hét gonosz szellem stb.“ czimü 1540-ben megjelent könyv, melyben többek közt ez áll: „Midön az iskolamester hóhéri teendöit végezi, akkor a szegény bünösnek ugyancsak van mit kiállani. Akár akarja akár nem magát vérig kell engedni veretni, ... magát illően készen tartani. A mire azután a tanitó az itéletet eldeclinálja:

Nominativus: Dülj meg,
Genitivus: Nyulj meg,
Dativus: A padon át,
Accusativus: De gyorsan hát,
Vocativus: Fáj ugy-e?
Ablativus: Ne többé!

Mások pedig, hogy a büntetésnél annál kényelmesebben járhassanak el és hogy a becsületében sértett és félelem által zaklatott növendék előtt minden ellenállást lehetlenné tegyenek: iskoláikban egy fent és lent megerösitett lábtót tartanak készen, melynek fokai között a deliquens oly állást kénytelen elfoglalni a minö az executio elvégzésére a legkényelmesebb. Erre a tanitó megragadja a dézsa vizben tartogatott pálczát és a növendéket ugy elveri, hogy kiáltozása a harmadik szomszédba is elhallik és meg sem áll addig, mig a vér lábain alá nem csorog. És azután a tanitó azt hiszi, hogy a pálcza a gyermeket kegyessé teszi, a miért is ha már az 50-dik csapás érte, meg kell azt a gyermeknek buzgó áhitattal csókolni s közben a következö kenetteljes szavakat ejteni:

Öh te kedves suhogó bot,
Ütésed mily sok jót adott!

A bot mellett kisebb fontosságn, — de azért igen gyakran alkalmazott, fegyelmi eszköznek tartatott már az orrfricska, fejbaraczk, csufolás, tenyegetés, öklözés, testihiányok szemrehányása s különösen az igen divatossá lett 119. soltár emléketletése.

Ilyenek voltak a fegyelmi eszközök, melyet e kor — az orthodoxismus korszaka — saját szelleméhez képest az emberiséget nevelni igyekezett.

De szabály nem létezik kivétel nélkül. Igy az orthodoxismus ezen elfásult korszakában is létezett egy nevelészeti iskola, mely különben igen szigoru, söt néha rideg fegyelmi szabályai mellett, a testibüntetéseket eleitől mind végig következetesen mellőzé, s csak is kivételképen, akkor sem oly romboló hatással alkalmazá. Ez a Jesuitismus. És ezért tudom érteni és némileg méltányolni Verulami Baco korához intézett intö szavait: „Vedd példányul a Jesuiták iskoláit, mert még semmi sem, a mi használatba hozatott, nem volt jobb, mint ez.

Baco szavai azonban, melyekre leginkább a Jesuitáknak humanus bánásmódja ragadták, a kor által nem hogy meg, de söt inkább félreértetvén; — minden hatás és eredmény nélkül oszlottak el. A fegyelem a régi módon kezeltetett. Söt csodálatos, de való, hogy a Jesuitismussal különben elvben és szellemben sok tekintetben megegyező piecismus, a vesszö és pálcza mellett, még a spanyolnádat is. legelöször és a legnagyobb mértékben hozá divatba; — kezelésére csupán azt hagyván meg: „hogy a büntetést megelőzöleg a tanitók teljes áhitattal Istenhez sohajtsanak, hogy öket kellö bölcseséggel felruházva, a büntetést ne testi haragból, hanem könyörülö szeretetből mint atyák végezhessék és hogy arra áldását és malasztját árassza el, hogy a keresett végczél, a gyermekek javulása elérhető legyen.

Végre Francziaországban 1533-ban, egy a leggyöngédebb atyai szeretetben nevelt és józan, nyilt és szabad gondolkodása, nemes és finom érzülete által egyaránt kitünö férfiu lépett fel a gyermekvilág, a nevelés mentöjeül.

E férfi Montaigne a philanthropinismus tulajdonképeni megallapitója. Ez különösen a fegyelemre tartásra nézve ezeket mondja: „El a kényszerrel és erőszakkal! Semmi sem alacsonyitja és butitja el annyira a különben jó és fogékony teemészetet. A mostani nevelöintézetek a befogott ifjuságnak valódi börtönei. Tunyává és alávalóvá teszik a gyermekeket, a mennyiben mint tunyát és alávalót büntetik, mielött voltaképen azok volnának. Valóban kitünö módja a gyöngéd a félékeny gyermeki lelket borzasztóan neki veresedett arczczal és ostorral kézben a tanulásra ösztönözni! Sokkal illendöbb volna, ha az osztályok virágai és tombhal volnának behintve, mint a nyirfa pálcza lefoszlott véres rostjaival. Én az iskola falaira az Ebersége, az Öröm, Flora és a Graliák képeit festettném, ugy mint azt, a maga iskolájában Pseusippos bölcsész tevé.

Ezen s általán a többi nevelészeti, tanitás és módszertani nézetei, melyek az „Essays“ czimü müvében láttak napvilágot — azonban sokáig állottak egyedül, — mig nem Rousean azokat magáévá téve, s „Emil“-jében kifejtve a nevelés terét ennek — a philanthropinismusnak — szellemében átalakitotta.

A philanthropinismus Montaigne és Rousseau nézetein alapulván, a hideg iskolazsarnokokat a növendékek atyáivá, barátjaivá tevé és a testibüntetéseket a nevelés köréböl végkép számüzé. És ámbár a fegyelem kezelésénél a bot helyett a becsületérzés csak egyoldalu felébresztésére helyezé is a sulyt, — és ámbár ehez később több más, sokszor igen leleményes fegyelmi eszközök mint p. o. a hátnak ketéveli dörzsölése, a szégyenkosár stb. járultak; mindamellett jótékony hatását kétségbe vonni nem lehet.

Végre ha mindezekhez a jelenkor szemünk elött végbemenő fegyelmi viszszaéléseit — mert a pálcza használatát másképp nem nevezhetem — hozzá adjuk; midön halljuk, hogy a különben fenkölt szellemü János szász király, pár év tized elött alkalmilag országnagygyai elött azon bizalmas közlést tevé, hogy az ő fiai is a pálcza kormánya alatt állanak; — a midön olvassuk, hogy az angol tanitó egész hivatalos ornátusába öltözve és ezen ünnepélyesség szülte hideg komolyságával hajtja végre a legszigorubb büntetéseket: akkor ugy hiszem elegendö alapot és jogosultságot szolgáltattunk arra, hogy az iskolai testibüntetések kérdését komoly megvitatás tárgyaul válaszszuk.

Nagy Gyula,
államképezdei tanárjelölt.

*) Luther: „Man muss also strafen, dass der Apfel bei der Ruthe sei.“

TÁRCZA.

Töredékek.

(Folytatás.)

Mig 1849 tavaszán az ország különböző részein a magyar fegyvereknek kedvezett a szerencse, addig Aradnál semmi jelentékenyebb esemény nem adta elő magát.

A vár körülzárolása, melyet Máriássy 1848. október elején megkezdett s Gál és Kiss által folytattatott, még mindig annyira gyarló állapotban volt, hogy a várbeliek valahányszor élelmezés dolgában megszorultak, könnyü szerrel törtek maguknak utat a zárvonalon keresztül s a velök rokonszenvező ujaradiak által a szükséges élelmiszerekkel elláttattak.

Az Arad körüli hosszas és eredménytelen táborozást végre a magyar kormány megsokalván, Vécsey ezredest nevezte ki a körülzároló hadtest parancsnokává.

Alig foglalta el Vécsey állomását Aradon, mindjárt erélyesebben folytatták az ostromot a vár ellen. Ujarad felöl azonban az ostromot beszünteté, sőt a Maros balpartjáról mind a lövegeket, mind a megszálló csapatokat visszavonta a jobb partra, szabad tért engedvén Ujaradnak a várral való közlekedésre.

Mig a tábornoknak emez intézkedését az ujaradiak és várbeliek ujongva fogadtak, addig a hazafias érzelmü óaradiak nem jó szemmel nézték azt, söt félénkségnek magyarázták. De csakhamar meggyőződtek az ellenkezőről.

Vécsey megtudván az ujaradiak szimpathiáját az osztrákok iránt, legczélszerübbnek találta, hogy az illetőkkel közelebbről megismerkedjék, ugy intézkedni, hogy valami uton-módon kézrekeritse öket. Erre nézve legjobbnak látta: szabad tért engedni nekik a várral való közlekedésre. Azalatt éjjelenkint bizonytalan órákban huszárcsapatokat küldött át, melyek egyrésze a vár közelében meghuzván magát, a ki-bejáró ujaradiakat szépcsendesen összefogdosták; — másik része pedig bejárván a várost, s a gyülhelyeket kutatta fel, hol egyszersmint várbeliekre akadtak, kiket szintén összefogdostak; néha pedig megtörtént, hogy osztrák őrjáratokkal találkoztak a huszárok; ilyenkor természetesen viadalra kerülvén a dolog, mely többnyire a huszárok diadalával végződött.

A várban a Schwarzenberg-dzsidások képezték a lovasságot. Ezek az osztrák hadsereg legkitünöbb lovasai voltak; — a huszárokat akárhányszor csufiá tették. Hanem a Hunyady-huszárokban hatalmas ellentélre akadtak.

Az ujaradi expeditiókban többnyire Hunyady- és Sándor-huszárok vegyesen vettek részt. Az óaradi börtönök már mind megteltek ujaradi svábokkal. Éjjelenkint összefogdosták s a legközelebbi orállomásokon átadták öket; reggelenkint aztán csoportosan kisérték a faczipöséket keresztül a városon a börtön helyiségekbe, melyek végre már annyira megteltek, hogy a parancsnokság kénytelenitve érzé magát ujabb helyiségeket bérelni, hogy legyen hova elhelyezni öket. A kihallgatások nagy szigorral eszközöltettek; volt rá eset, hogy egyeseket egyenesen a fóparancsnok elé vittek kihallgatás végett. A foglyok között nagy volt a rémület, napról-napra várták a kivégeztetést; az élethez minden remenyről lemondtak, s igy a mit csak tudtak, mindent meggyöntak, ezáltal remélvén lelkiismeretöket megnyugtatni.

Ily uton már fél ujarad az óaradi tömlöczökbe kebeleztetett, másik fele pedig annyira megrémült, hogy a várra nézni sem mert. A várból mind erösebb őrjáratok jöttek ki, de rendesen összeakadtak a huszárokkal s veszteségeil verettek vissza. A dzsidák száma napról-napra szaporodott, melyeket a huszárok szákmányul ejtettek, valamint az ulánusok száma is szaporodott a kórházban. Az elfoglalt dzsidákra nemzeti zászlókat alkalmaztak, s győzelmi jelvényül a főbb tisztek lakásainál kitüzték.

Mindez a legnagyobb csendben hajtatott végre, az ágyuk mindkét részről elnémultak. De e csendes, csaknem titkos működés önsulyként nehezedett a várbeliekre. Az élelmi szerek fogyni kezdtek, s daczára az ujaraddali szabad közlekedésnek, még sem szerezhettek be semmit sem a várba. Ha az ujaradiak akartak valamit beszállítani, ott termettek a huszárok s elvették tőlök; ha pedig őrjáratok jöttek ki a várból élelmi szerek beszerzése végett, szintugy nem kerülhettek ki a huszárokat, mert ezek éjjel-nappal mintegy varázsütésre mindenütt ott termettek, s az ulánusokat merészségökért csúnyaúl meglakoltatták, mert a Hunyady-ostor tovább ért a dzsidánál.

Eközben érkezett szakadatlan sora a győzelmi hireknek. Első volt Szeben bevétele márczius 11-ről, mely fáiraguszok által lön közhirré téve; később a fováros elfoglalása április 24-én, melyet egy szép tavaszi nap délutánján, nemzeti zászlókkal diszitett, egymásután jövő két pesti gyorskocsi hozott hirül. Oly sok idö után ezek voltak az első gyorskocsik, melyek Pest és Arad közt a közlekedést ujra helyreállták.

Végre miután május 21-én Buda is elesett, megkezdettek az alkudozások Bergerrel, az aradi vár parancsnokával. A várban már a legnagyobb szükség uralkodott élelmi szerekben, miáltal a ragályos betegségek is mindjobban terjedtek.

Junius 5-én Vécsey beleegyezett, hogy az osztrák tisztek küldessenek a Dunához és Temesvárra, hogy ezek maguk meggyőződhessenek azon hirek valságáról, melyeket a várőrség a magyarok közléséből már előre tudott.

A tisztek visszaérkeztéig fegyverszünet köttetett; és miután ezek utjokból visszatérve mindazt megerősitették, a fegyverletételi alkudozások komolyan megkezdődtek. Junius 27-én megtörtént a fegyverletétel, melynek következtében az őrség két háromfontos tábori ágyuval, hogy a kivonulás egész katonai becsülettel történjék meg, Stájerországba belebbeztetett, söt a határig honvéd-kiséretet is kaptak, nehogy a köznép által bántalmaztassanak.

Julius 1-jén vonult ki az őrség egy komor és esős nap reggelén. A lovasságnak már csak vagy 6—8 darab lova volt az átadásnál; hanem ágyu, löpor és fegyver igen sok jutott a magyarok kezei közé.

Arad város lakossága végre féléi folytonos zaklatás után szabadabban lélekzett s a romok alól phönixként emelkedet ki a város ifjult erövel. Senki sem sejté még ekkor, hogy épen Arad, az egész forradalom alatt legtöbbet zaklatott hely, van a végzet által arra kiszemelve, hogy a szabadságharcz még akkor oly fényesen ragyogó napja a közel jövőben benne örökre leáldozzék!

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

Különféle nemzetek házassági szokásairól.

Házassági szertartások különféle országokban s különféle időszakban egészen eltérnek egymástól. A hol azon szokás divik, legyen az a vad népeknél vagy pedig a meleg égalj elkényesztetett lakóinál, hogy az asszonyt megveszik, ott a házasság, minden más szertartás mellőzésével, a kiszabott vételár lefizetése után meg van kötve; a ki eme legfelső parancsot teljesitheti, biztos számithat jó sikerre.

A régi rómaiaknál ugy találjuk, hogy a menyasszony leendő férje házába egy rabszolganö kiséretében vitetett, ki kezében egy guzsalyt és orsót tartott, je-

léül annak, hogy az asszonynak a ház szükségleteire fonnia kell.

Canadában és annak szomszéd tartományában azon szokás uralkodik a vadnépeknél, hogy a menyasszonyok ládájába egy szijjat, üstöt és rózsenyalábot tesznek, mintegy jelképezve azon kötelességet, melyet a házasság által magukra vesznek, t. i. hogy terhet viselendnek, fözni fognak, és fáról is gondoskodandnak. Hogy kimutassák, mikép férjeiknek mindenben engedelmeskedök lesznek, fejszét vesznek elö s fát vágnak, ezután összekötik s völegényük ajtaja küszöbére rakják; az egész üdvözlet melyet ezután nyernek, csak ennyiből áll: „Ideje már, hogy nyugodjunk."

Jáva szigetén a menyasszony engedelmessége jeleül völegényének lábait megmossa, s ez a fószertartást képezi.

Egykoron Oroszországban az ara jövöbeli urának egy csomó vesszöt adott át, miket akkor használhatott, ha feleségét megtoddésre méltónak találta.

Sierra-Leona benszülöttei és partlakosai minden városban egy neveldével birnak, melyben fiatal leányok egy tiszteletreméltó öreg férfi felügyelete alatt egy éven át a házassági czélra neveltetnek. Ha a néveltetési évet elvégezték, legszebb ékszereikkel fölékesitve nyilvános gyülekezetekbe vezettetnek, melyet talán házassági vásárnak lehetne nevezni, minthogy ott fiatal emberek is megjelennek, hogy jövöbeli terhüket kiválasszák. Ha választásukat megtették, lefizetik a nászajándékot; s megjutalmazzák azonkivül az öreg felügyelöt is, hogy választottuk nevelésére oly különös gondot forditott. Vajljon a jelenleg letelepedett európai gyarmatosok képesek lesznek-e eme lakadalmi elméletet megváltoztatni, az még az idök kérdése marad.

Ilyen különös szokások léteztek a spanyol hóditások elött Peruban is. A völegény arájának czipöt hozott ajándékba, s azt sajátkezüleg huzta fel annak lábára. De a nök vásárlása ott egészen ismeretlen volt.

A Lappoknál ugyanezen alapon történnek a házasságkötések; az atya gyermekeit többször iramszarvasokkal szokta megajándékozni, s oly leány, ki ezen állatokból nagyszámmal bir, az udvarlók egész seregétöl van körülveve.

A fiatal ember, ki házassági vágyra gyult, e fajtából való leányokat többnyire vásárokon vagy gyülekezetekben keresi föl, a hol azután elöpénzt is kell fizetnie. Ha ezt megtette, egynehány rokonával a leány szülei házához indul, s gondoskodik arról, hogy jó szószöllöt találhasson. A házba mindnyájan bebocsátást nyernek, csupán a kérönek kell kint maradnia, ki mindaddig vár, mig öt is be nem hiják.

Miután hevitö italokból nehány kortyot szörpölgettek, megszöllitja a szószöllö a leány atyját, de egészen alázatosan, térdet hajtva, mintha valami fejedelemnek udvarolna.

Igy térnek el egymástól a világ különféle országaiban a házassági szokások a hennlakók felfogásai, erkölcsei és szokásai szerint, s minden nemzet azon hiedelemben él, hogy az ö módja a legjobb.

* * *

A keletiek virágnyelvéröl.

A keletiek szerfelett szeretik a virágokat s azok fajainak különféle jelentöséget szoktak kölcsönözni, melyböl náluk sajátságos titokszerü nyelv, a virágnyelv, vagy Selam, keletkezett. Ez nehány virág mesterséges összeállitásából és összekötéséböl áll, melyek választása és összeállitása az alapul szolgáló eszmét fejezi ki.

E virágcselt leginkább a levantei nök használják szerelmes összejöveteleiknél, hogy ezáltal szigoru és féltékeny urokat és felügyelöjüket kijátszhassák. Épen nem rendkivüli, hogy a szigoru kényur kedveltjének hajlamát valamelyik keresztyen rabszolgával kényelem megosztani, s hogy a kegyencznö a rabszolgát elobbre tartja parancsolojánál, ilyenkor egy bokreta vagy a virágcserepek összeállitása a kertnek bizonyos helyén a levelet szokta pótolni, s alkalmat nyujt szerelmes találkákra.

A virágok mesterséges összerakása jelentöségük szerint épen ugy fejezi ki a szív érzelmeit s annak titkos óhajait, mint bármely szerelmes levél.

Mi csak nehány virágot a legkitünöebbek közül állitunk itt fel jelentöségük szerint:

A rózsa a szépség képe. A napvirág hü és állandó szerelem jelképeül szolgál. A narancsvirág a reményt jelenti, a peremér a kétségbeesést.

A tulipán a hütlenségi vádat fejezi ki, a viola bársonyvirággal boldog pásztorórának kecsegtetö reményét jelképezi, s mintegy tolmácsa annak, hogy a kényurnak távolléte által elmulasztott.

Ha tehát valamely rabszolga urnöje számára violából, bársonyviráglól peremerrel és narancsviránggal vegyitett bokrétát kot, mely folott rózsa emelkedik, s a melyhez napvirág csatlakozik, akkor ezen jelentöségteljes bokréta következöket fejezi ki:

„A te szépséged szivemben a legforróbb és leghivebb szerelmet gyulasztotta, s a reménytelen szerelem kinjai kétségbeesésemet idéznék elö, ha keblemet nem élesztené jötökonyan azon édes remény, hogy vetélytársam eltávozása után kegyeidben részesülendek.

Eme titokteljes virágnyelvet különben csak a szerelmesek értik, s azt különféleképen módositják, hogy magukat a föltfedezés ellen biztositsák. Többnyire megváltoztatják a virágok jelentöségét, s egy virág által azt fejezik ki, a mire tulajdonképen a másik czélozt.

Igy sokszor történik, hogy a szeretö, félénk és szigoru parancsolója jelenlétében, szivének kegyencze elött a leggyengédebb erzelmeket kitárja, mintegy idötöltésböl bokrétát kötvén. Többnyire a kertnek bizonyos része azon hely, a hol a szeretö felfedezetlenül összeszerkeszti virágleveléit, s melyre szeretettje háboritlanul azután válaszol.

* * *

A legzordonabb t lek egyike.

Valamelyik sziléziai krónikában következöket lehet olvasni: „Sohasem volt zordonabb tél, mint 1740-röl 1741-re Egyetlenegy szobát sem lehetett tökéletesen felmelegiteni, mig a kemencze szinte égett a tüztöl, azalatt a közel ablakon megfagyott a folyadék. Aki csak ezer lépésre neki ment a borzasztó szélnek, az egész testében megmeredett és megsántult, s hólyagok támadtak arczán, melyek csak akkor enyésztek el, ha az arcz sokáig hóval dörzsöltetett. A harmadik emeletböl leöntött viz jégcsapokban érkezett a földre, a nyál is, mit valaki kiköpött, megfagyott mielött a földet érte. A sirások kénytelenek voltak elöször nagy tüzet gerjeszteni, hol sirt akartak ásni; mert a föld három röfnyire be volt fagyva. Cseh és Morvaországban a tavak fenékig bejegesedtek, s a halak mind tönkre mentek. Marhák és juhok megfagytak az istállóban, vadak az erdöben és madarak a levegöben. Svédországban 3000 ember, Magyarhonban pedig 80,000-nél több ökör.

UJDONSÁGOK.

*** **Szabolcsmegye bizottmányi közgyülése,** folyó évi deczember hó 5-én s folytatólag következö napjain tartatik meg.

× **Dohánytermelöink érdekében** jónak látjuk fölemliteni, hogy jövö évi april hó 20-ikán Pesten a Köztelken ismét kiállitás fog rendeztetni.

+ **Pankovics István** jelenleg Pesten tartózkodó munkácsi g sz. püspöknél a mult hét folytán h.-dorogi hiveinek egy küldöttsége tisztelgett; mely alkalomból az egyházi szertartást jövöre magyar nyelven megtarthatni, valamint a kisebb ünnepek vasárnapokra áthelyezését vagy végképeni eltörlését kérelmezték. Mint halljuk, a püspök igen elözékenyen fogadta a küldöttséget és a kérelmezett ügybeni támogatását megigérte.

** **Reményi Károly** a Petöfi-szoborra gyült összegeket részletesen kimutatva közlé a fövárosi lapokban. Egész Szabolcsmegyében eddigelé csak 153 frt 92 kr. gyült össze e czélra. Ez ugyan édes-kevés; de vannak hazánkban tös-gyökeres magyar megyék, hol 2 frtnyi összeg sem gyült be e czélra.

** **A kassai indóháznál** közelebb, midön az olasz munkások az oderbergi vonaltól hazautaztak volna, a pénztár körüli tolongásban kétrendbeli lopás történt. Egy vasuti munkástól elloptak 320 frtot; egy könyvvivötöl pedig 600 frtot s nehány darab aranyat. Ez utóbbi jelentést tevén az ottani rendörségnél; de mire Locklork rendörbiztos az indóháznál megjelent, a vonat már tovaroboott. Rögtön távirattoztatott a miskolczi állomási fönökhöz, s a gyanus zsebmetszöt látatlanul oly hiven leirta, hogy a mint a vonat megérkezett, rögtön elfogatott s a kérdéses összeg csakugyan hiány nélkül nála találtatott.

KÖZGAZDÁSZAT.

Takarmányozási tanulmányok.

(Vége.)

II. Termelési takarmány.

A fenntartási takarmány, mint már emlitök, nem elegendö a fiatal munkás és hizlalni óhajtott barom, valamint a fejös tehenek táplálására. Ezek ugyanis tejet termelnek. dolgoznak vagy testtömegükben gyarapodnak. A fenntartási takarmány azonban csak a nyugvó test veszteségét fedezi. Ha testtömeget, vagyis csontot, hust, zsirt stb. vagy tejet akarunk termelni, vagy az állatnak munkaképességet ohajtunk kölcsönözni, akkor az nem csak nagyobb napiadagot igényel, hanem egyszersmint a takarmány összetételét is módositnunk kell. E sorokban csak a testtömeg és tej termelését veszszük figyelembe, azonban nyomatékosan megjegyezzük, miszerint a takarmány összetételére vonatkozó jelen adatok a munka-barom táplálásánál is többé-kevésbbé érvényben állanak.

A barom által képzett termények közül csak a zsir légenymentes; a hus, csont, tej stb. mindnyájan gazdag légenytartalommal birnak. A fenntartási takarmányhoz e viszonynak megfelelöleg légenytartalmu s bizonyos mennyiségü oldékony, légenymentes tápanyagokat kell csatolni. E hozzalékok által a takarmány száraz-állománya tetemesen fokoztatik, vagyis az emésztési szervek nagymérvben megterheltetnek. Ezért tetemesebb mennyiségü farostot nem szabad a takarmányhoz hozzáadni, mivel az az emésztést hátrányosan befolyásolná.

A zsir, mint emlitök, kedvezö hatással van az emésztésre. Minél több termelési takarmányt nyujtunk, annál több zsirt kell hozzáadnunk.

Bár a termelési takarmányhoz légenytartalmu tápanyagokat és zsirt kell adnunk, az oldékony és légenymentes tápanyagok mennyisége mégis nagyobb, csakhogy a viszony inkább az elöbbi anyagok javára legyen. Ha a fenntartási takarmánynál 7 font oldékony légenymentes tápanyagra 1 font légenytartalmu alkatrész szükséges, és ily arányban növekszik a zsirszükséglet is.

Minö arány legyen a fenntartási és termelési takarmány közt, az egyedül a gazdászati viszonyoktól függ. Nem kell feledninknk, miszerint a fenntartási takarmány a gazdák számára csak mint trágyaszer marad vissza s a termelési takarmány hoz valódi jövedelmet. Ha tehát ugyanazon takarmánymennyiséget 5 vagy 3 darab hasonsulyu baromnak nyujtjuk, egészen különböző eredményt fogunk nyerni. Az 5 darab barom ilyenkor csak fenntartási takarmányra van szoritva, miért is csupán trágyát termel; a 3 darab ellenben gazdag termelési takarmányt kap s igy tulsulyban gyarapodik. A 3 darab barom azonkivül a légzési folyamat által kevesebb anyagot használ föl s igy több és jobb trágyát ad, mint az 5 darab. Némely vidéken még sem méltányolják eléggé azon tant, mely szerint a jól táplált barmok csekély száma a roszul tápláltak nagy számánál sokkal magasabb nyereményt nyujt.

A fentantási takarmányhoz csatolt termelési tápanyag mennyisége mint emlitök, a gazdászati viszonyoktól függ. Hol a fiatal, kövér barmot jól fizetik, ott az állatnak mindjárt kezdetben megszakitás nélkül, lehetöleg nagymennyiség termelési takarmányt kell nyujtanunk, mely légenytartalmu alkatrészeket és zsirt gazdag mennyiségben tartalmaz. A legmagasb nyereményt nyujtó táplálás itt egyszersmint legdrágább. Hol azonban a piaczi viszonyok nem oly kedvezöl, ott a drága táplálás, föleg télen nem fizetné ki magát. Ugyanez áll a tejgazdászatról. Ha a tej könnyen és jó áron eladható, ott a táplálás gazdagabb volta egyszersmint magasabb jövedelmet is biztosit. Hol azonban a tejet nem lehet oly kedvezöen értékesiteni, ott föleg télen, gazdászati hibát követnénk el, ha költséges táplálás által nagyobb nyereményt akarnánk elérni. Méginkább latba kell vetünk e különbséget a hizlalandó baromnál. Hol nem csak ez utóbbi sulyát, hanem a hizlalás fokát is kellöleg megfizetik, ott a leggazdagabb hizlalási takarmányt nagy elönynyel alkalmazhatjuk.

A termelési takarmánynyal tartott barmok táplálására nézve tehát, mint e zárlatból kitünik, állandó szabályokat fölállitanunk nem lehet. Az idevonatkozó számok csak irányadó szereppel birnak s a gazdászati viszonyok döntendik el: vajjon gazdagabb vagy gyöngébb legyen-e a táplálás? Ily általános sinórmértékül tekinthetök a következö számok: mig fenntartási takarmányul 1000 font élö sulyra 17 font száraz anyagot s ebben egy font légenytartalmu és 7 font oldékony légenymentes tápalkatrészeket kell adnunk, addig a fejös tehén 1000 fontnyi élö sulya 26 font száraz anyagot s ebben legkevesebb $2\frac{1}{2}$ font légenytartalmu és 14 font oldékony légenymentes tápanyagot igényel. E takarmányban 1 font zsir szükséges, mig a fenntartási takarmányban csak $\frac{1}{4}$—$\frac{1}{2}$ font. Végre a hizlalási takarmánynál 1000 font élö sulyra 26 font száraz anyag, ebben 3 font légenytartalmu s 15 font oldékony légenymentes tápanyag ($1\frac{1}{2}$ font zsirral) szükséges.

= Hivatalos uton nyert értesülés szerént a postaintézeteknél folyó évi deczember 15-étöl kezdve következö uj rendszabályok léptetnek életbe:

a) az utánvételi összeg maximuma egy-egy küldeménynél 100 forintról 200 frtra, és ha a küldemény állami tisztviselök által kezelt postahivatalnál adatik fel és olyannál kézbesittetik, 500 frtra emeltetik;

b) hátralékos, a 200 s illetöleg 500 frtot meg nem haladó követelések könnyü beszedésére **„Utánvételi jegyek"** hozatnak forgalomba, melyek darabonkint 10 krert minden postahivatalnál kaphatók;

c) a postautalványok a feladó kivánságára expressze kézbesittetnek, ha az utalványlap **„pr express"** megjelöléssel láttatik el és a 15 kr. express kézbesitési dij, vagy ha a czimzett a postahivatal székhelyén kivül lakik, a mérföldenkint vagy ennek törtrészeért 50 krban megállapitott küldöncdij a feladásnál lefizettetik;

d) utánvétellel terhelt küldemények (az utánvételi levelek kivételével) csak szállítólevél mellett adhatók fel. E czélra **kizárólag** a postaintézet által kiadott, 5 krajczáros bélyeggel ellátott és az utánvételi lappal egyesitett blanquetták használhatók. E blanquetták darabonkint 6 krajczárért minden postahivatalnál kaphatók;

e) utánvétel nélküli kocsipostai küldeményekhez szállítólevél szükséges, ha azok sulya pénz- vagy értéktartalomnál a 15 latot, más tartalommal pedig a 3 latot meghaladja. 3 latot meg nem haladó küldeményekhez csak kivételesen kivántatik szállítólevél akkor, ha csekély terjedelménél és a csomagolás minőségénél fogva a teljes czimiratot a küldeményre illeszteni nem lehet.

Ily küldeményekhez szintén a postaintézet készittetett 5 krajczáros bélyeggel ellátott szállító-levél-blanquettákat, melyek minden postahivatalnál 6 krajczárért kaphatók.

Szabadságában áll mindenkinek, utánvétel nélküli küldeményekhez önmaga által készitett szállítólevelet használni, melynek azonban alakra és berendezésre nézve a postaintézet által kiadott nyomtatványnak meg kell felelnie.

— **Kassa-oderbergi vasut.** A műszaki rendőri próbamenet e vasutnak zsolna-iglói szakaszán, mely 22½ mérföld hosszu, Ribáry osztálytanácsos vezetése alatt, Tolnay Lajos m. kir. vasutépitészeti igazgató jelenlétében e napokban ment végbe. A bizottsági eljárásban a nevezetteken kivül még a közlekedési miniszterium kebeléből Ráth Péter főmérnök, a kir. vámépitészeti igazgatóság részéről Augustin főfelügyelő, a vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről Walther és Ságody urak, a k. miniszter részéről pedig Szalay távirdai igazgató vettek részt. A próbamenet eredménye kielégitő volt.

— **A kőbányai serfőzde részvénytársaság** nov. 25-én d. e. tartá, évi rendes közgyülését Barber Ágoston elnöklete alatt. Elnök a gyülést határozatképesnek nyilvánitván, felolvassa az évi jelentést. Ebben ki van emelve, hogy habár az üzleti viszonyok a lefolyt évben nem voltak az iparvállalatra nézve kedvezők, a társulat az eredménynyel mégis meg lehet elégedve, miután 30,000 akóval több ser lett elárusitva mint tavaly. Az igazgatóság feladatának tekinté főfigyelmet a gyár nagyobbitására forditani, ezért a szomszédságban levő 470 négyszögölnyi telket megvette, s a berendezést is megfelelőleg igyekszik gyarapitani. Két nagy kazán már az év vége előtt kész lesz, a többi épitési és berendezési munkálat folyamatban van.

A leltár felvétele alapján, a leirások és jutalékokra történt levonás, valamint az alapszabályszerü 3 százalék helyett 5%-os törlesztés után 229,906 frtnyi tiszta jövedelem mutatkozik; miután azonban a gyár nagyobbitására 250,000 frt szükséges, az igazgatóság azt javasolja, hogy a részvényszelvényre 10 frt ráfizetése mellett minden részvényes ½ részvényben kapja ki az osztalékot s az 1906 frtnyi maradék a jövő évi nyeremény- és veszteség számlájára irassék. Végül tudatja a jelentés, hogy az igazgatóságból sorsolás utján Brüll, Fuchs, Mehnert, és Strohmeier lépnek ki.

Ez előterjesztést a közgyülés eszmecsere után helybenhagyta s az igazgatóságnak az absolutoriumot megadá. Azután elfogadta az alapszabályok 28. §. 2-ik pontjának módositását oly értelemben, hogy a számvizsgáló bizottságnak egyszersmind az is feladata leend, hogy a mérleget évről évre megvizsgálván, a leltárt tényleges felvétel alapján ugy készitse el, hogy az uj berendezési tárgyak és ingatlanok előállitási költségei, a regie-k legfeljebb az utolsó mérlegben foglalt összeg szerint vétessenek fel. A kilépett igazgatósági tagok ujra megválasztattak, igazolási tagokul pedig Oppenheim, Blumenau és Hajduska választattak meg.

Üzleti értesités.

= **Nyiregyháza,** decz. 2. Az esőzés még egyre nem akar szünni. Tegnap estétől ma reggelig az erős szél daczára folyton erős cseppekben hull alá, a mi mai hetivásárunkat néptelenné tette. Ma délfelé havazni kezdett s ugy látszik, hogy az erős havazást hasonló fagy kisérendi.

A terménycsarnoknál jegyzett terményárak: rozs (piaczi ár) 78—80 fontos 3.45—3.50, (kereskedési ár) 3.55, 81—82 ℔ 3.57½—3.60; buza 82—89½ ℔ 5.70—5.75, 84—89½ ℔ 5.80—5.85, 86—89½ ℔ 5.90—6.00; árpa 66—72 ℔ 2.30—2.35; zab (p. á.) 1.60—1.65; tengeri 3.50—3.70; köles 80 ℔ 2.50—2.60, (k. á.) 2.75—2.80; bab (p. á.) 4.50—4.60, (k. á.) 4.40—4.50; lenmag 75 ℔ 5.75; kendermag 2.75; napraforgó olaj 100 ℔ 25—26 frt; szesz (p. á.) 26, (k. á.) 25—25½ kr.

— **Érték- és váltó-árfolyam** a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén nov. 18-án, 1871. 5% metalliques 58.55. 5% metalliques május és nov. eső kamattal 58.55. 5% nemzeti kölcsön 68.00. 1860-ki államkölcsön 101.25. Bankrészvények 817. Hitelrészvények 319.50. London 117.15. Ezüst 116.75. Cs. kir. arany 5.56. Napoleon'dor 9.28½.

Forgalmi kimutatás

a nyiregyházi takarékpénztár 1871. nov. havi forgalmának kimutatása.

Bevétel.

1871. okt. 31-ről áthozott készpénz	14979.98
6% betét	124592.15
Alaptőke	3090.00
Befizetett kölcsön	770.00
„ előleg	1370.00
„ váltó	180120.00
„ zálogkölcsön	71.00
Kölcsön után bevett kamat	51.23
Előleg	242.76
Leszámitolás	6690.59
Zálogkölcsön	4.08
Északkeleti vasut	781.25
Betét könyvecske díj	1.26
Késedelmi kamat	63.67
Nyomtatvány	264.00
Kezelés díj	5.50
Átiratás	4.00
Földhitelintézet	13021.01
Összeg	346122.48

Kiadás.

6% visszatéritett betét	68759.59
„ folyó kamat	501.33
Kiadatott előlegezésekre	4570.00
„ váltókra	225343.00
„ zálogkölcsönre	271.00
Tisztfizetések	274.98
Vegyes költségek	67.00
Északkeleti vasut	140.00
Visszatéritett kamat	50.38
Jövedelmi adó	317.79
Földhitelintézet	13196.51
Maradvány	32630.90
Összeg	346122.48

Kovács László
könyvvezető.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Dobay Sándor.

HIRDETÉSEK.

Kiadó magtár. (120) 0—1

Folyó évi deczember hó 15-ikétől kezdve egy, 500—1000 köblöt magába fogadó magtár haszonbérbe kiadó.

Egy épitkezés alá alkalmas TÁGAS HÁZTELEK

a Nagy-Orosi-utczán a posta közelében minden órán szabad kézből eladó.

A magtár, valamint a háztelek iránt bővebb felvilágositást nyujt

Kralovánszky Gyula.

Sertés-eladás.

(124) 2—1

A beregmegyei munkácsi uradalom rafajnai majorjában folyó évi deczember 18-án délelőtti 10 órakor 550 darab tölgy-makkon hizott sertés árverés utján fog eladatni. Irásbeli 10% bánatpénzzel ellátott ajánlatok is elfogadtatnak.

(121) 2—1 **Gyakornokul felvétetik**

egy 14—15 éves jóházból való helybeli születésü fiu Csapkay Jenő vaskereskedésében Nyiregyházán.

Alulirott van szerencsém értesiteni a helybeli és vidéki n. é. közönséget, hogy a több éven át fenállott **vas- és vegyes kereskedésem,** mely a nemes város korona-épületében létezett áttettem **özv. Polák Alajosnó** ujonan épült boltihelyiségébe, Ferdlicska János ur szomszédságába.

Amár több éven át tanusitott pontos és lelkiismeretes kiszolgálásom következtében vagyok bátor esdeni ezután is a n. érdemü közönség becses pártfogásáért. — Tisztelettel

(118) 3—3 **Fábry Gábor.**

Házeladási hirdetmény.

Nyiregyháza városában, Szarvas-utczán, 97. számu telekjegyzőkönyvi és 96-ik szám alatt fekvő ujból épült mintegy 26 oles szegletház több osztályból álló pinczés épület örök áron eladó; vagy pedig tiz évre haszonbérbe kiadó. A venni szándékozók ugyanazon szám alatti háznál a feltételek megtekintése végett jelentkezhetnek.

(123) 3—1

Bolthelyiség-változás.

Ezennel van szerencsém a t. cz. nagyérdemü közönségnek tudtára adni, hogy

könyvkereskedésemet

özv. Polyákné asszonyság házába helyeztem át.

Ujonan berendezett

KÖLCSÖN-KÖNYVTÁRAMAT

becses figyelmébe ajánlva maradok további kegyes pártfogását kérve

Illincz Gyula
könyvkereskedő.

(119) 3—2

ELADÓ HÁZAK, FÖLD- és SZŐLŐ-BIRTOK.

Nyiregyházán, az Orosz-utczában 571-ik szám alatti négy lakosztályból álló uj épület, — Szt-Mihály-utczán 223-ik sz. alatt a jelenlegi Szima-parczon legjobb helyen fekvő ház, — továbbá az Ér alatt, a Serés-piacz közelében 1 köblös föld, — és az Ökerthen 3 nyilas szőlő uj borház- és jófaju gyümölcsfákkal — minden órán szabad kézből eladó. — Bővebb értesitést adhat a tulajdonos Orosz-utczán 571-ik házszám alatt.

(122) 3—1 **Lipták Dániel.**

Nyiregyháza, 1871. Nyomatott Dobay Sándornál.